

Versie: 4 april 2022

Beleidsplan 2022-2026

Voor u ligt het beleidsplan van Stichting Historische Aalsmeer voor de jaren 2022 tot en met 2026.

Per 1 januari 2022 zijn de Stichting Oud Aalsmeer en de Stichting Historische Tuin samengegaan en vormen nu de Stichting Historisch Aalsmeer. De twee oude namen blijven wel bestaan en onder de naam Oud Aalsmeer en museum Historische Tuin zetten zij de activiteiten voort van de oude stichtingen. De bestuurlijke activiteiten vinden plaats onder de naam Stichting Historisch Aalsmeer.

In dit beleidsplan proberen wij vanuit de situatie begin 2022 op een praktische wijze aan te geven hoe wij de ontwikkeling van de Historische Aalsmeer voor de komende jaren zien.

Het beleidsplan pretendeert niet volledig te zijn en het is ook niet onze bedoeling het voor de komende tijd te hanteren als een strak vastomlijnd kader.

Het moet worden gelezen als een leidraad waarlangs wij denken te opereren. En, indien zich omstandigheden voordoen die nopen tot bijstelling, zullen wij daar zeker toe overgaan.

De volgende onderwerpen komen aan de orde:

1. Inleiding
2. De collectie
3. Bedrijfsvoering
4. Bestuur en organisatie
5. Samenvatting en actiepunten

Aalsmeer, april 2022

Dagelijks Bestuur Stichting Historische Aalsmeer,

L. Bertoen, voorzitter

D. Jongkind, secretaris

E. Jansen, penningmeester

L. de Jong

1. Inleiding

1.1 Waarom een beleidsplan

Het schrijven van een beleidsplan biedt een organisatie de gelegenheid om goed en gestructureerd na te denken over verleden, heden en toekomst.

Allereerst: onze museumregistratie – sinds 2009 - vereist een beleidsplan, dat vervolgens periodiek moet worden geactualiseerd.

Daarnaast vinden wij het van belang dat we naar onze subsidiegevers en sponsors toe duidelijk maken waarvoor wij staan. De basis van waaruit wij vertrekken is duidelijk¹. Strikt aan deze doelstelling vasthouden zal er naar onze mening toe leiden dat de Historische Tuin zich op langere termijn geleidelijk uit de markt prijst. Enerzijds omdat bezoekers, als ze alles eenmaal gezien hebben, weinig inspiratie zullen vinden voor herhalingsbezoeken, anderzijds omdat de subsidiegever(s) geen nieuwe toegevoegde waarde zullen onderkennen. In dit beleidsplan is rekening gehouden met de uitkomsten van het rapport van Creative Lab. Dit rapport is uitgebracht nadat de gemeente Aalsmeer aan Kunst en Cultuur Noord-Holland had gevraagd mee te denken over de mogelijkheid om de huidige exploitatie van de Tuin te optimaliseren, meer verdienmogelijkheden te creëren en de organisatie anders in te richten.

Een beleidsplan is niet bedoeld om in detail elk taakveld en iedere activiteit te beschrijven. Het beleidsplan geeft de huidige toestand en de ontwikkelingsrichting aan. Het plan maakt in hoofdlijnen duidelijk welke inspanningen van bestuur en medewerkers wordt verwacht en stelt prioriteiten. Toekomstige plannen, projecten en activiteiten worden daaraan getoetst. De inzet van mens en middelen wordt er mede door bepaald.

1.2 Begrip museum

Wij zijn een erkend museum. Door het toekennen van het predicaat "erkend museum" zijn wij opgenomen in het zogenaamd museumregister. Voor de opbouw van dit beleidsplan, en voor u als lezer misschien interessant om te weten, hebben wij gekozen voor de definitie van museum zoals die is geformuleerd door het ICOM²:

"Een museum is een permanente instelling ten dienste van de gemeenschap en haar ontwikkeling, toegankelijk voor het publiek, niet gericht op het maken van winst, die de materiële getuigenissen van de mens en zijn omgeving verwerft, behoudt, wetenschappelijk onderzoekt, presenteert en hierover informeert voor doeleinden van studie, educatie en genoegen."

¹

Statuten: de Stichting heeft als doel het bewaren van vroeger geteelde gewassen, oude teeltwijzen, daarbij gebruikte opstallen alsmede bescheiden, voorwerpen en materialen die uit tuinbouw-historisch oogpunt van belang zijn.

² International Council of Museums

1.3 Missie

Uit de inleiding hierboven past naar onze mening de volgende missie:
"Historische Aalsmeer stelt zich ten doel om haar historische verzameling over de Aalsmeerse Tuinbouw te beheren en te behouden, selectief uit te breiden en voor een zo breed mogelijk publiek te ontsluiten en te presenteren. "

Deze omschrijving sluit aan bij de doelstellingen in onze statuten en is in die zin een verdere uitwerking daarvan. Cruciaal hierin is wel de keuze voor "een selectieve uitbreiding."

Die is gebaseerd op het gezegde niet verder springen dan de polsstok lang is. Bovendien leunen wij sterk wat betreft beheer en onderhoud op onze vrijwilligers. Hun beschikbaarheid, inzet en bereidheid tot allerlei inspanningen is niet volledig maatgevend voor de ontwikkeling van de Historische Tuin, maar bepaalt zeker mede de omvang van onze ambities en intenties. Hoog inzetten op grootschalige ontwikkelingen zonder daarbij te letten op de praktische haalbaarheid daarvan, leidt tot tegenvallende prestaties en grote frustraties.

Maar stilstand is achteruitgang. Tussen die twee begrippen proberen wij de Historische Tuin te positioneren.

Wij willen enerzijds recht doen aan de uitgangspunten en doelstellingen in de statuten en anderzijds oog hebben voor nieuwe ontwikkelingen en een blijvende plaats van de Historische Tuin in een omgeving, waarin belangstelling en behoeften aan verandering onderhevig zijn. Zo heeft de stad Amsterdam, onlangs als doel gesteld meer toeristen buiten haar stad te positioneren. Aalsmeer voldoet daar zeker aan en zal zich met omliggende organisaties hier op focussen.

Naast het museum Historische Tuin heeft Historisch Aalsmeer nog een aantal doelstellingen die we proberen te bereiken door:

- a. het kweken van algemene belangstelling voor historie;
- b. het voorlichten van belanghebbenden;
- c. het maken en bijhouden van een inventaris van in de gemeente aanwezige objecten, welke uit een oogpunt van landschapsschoon en/of culturele of historische waarde dan wel ouderdom belangrijk zijn;
- d. alle andere wettige middelen die de verwezenlijking van het doel van de stichting kunnen bevorderen;
- e. bekendheid geven aan de historie van Aalsmeer door:
 - het publiceren van het [kwartaalblad Oud Nuus](#)
 - het organiseren van tentoonstellingen
 - het onderhouden van een door Oud Aalsmeer opgezette fiets- en wandelroute door de gemeente

2. De Collectie

2.1. Algemene beschrijving

De collectie van de Historische Tuin bestaat uit vier delen:

1. opstallen, in het verleden in Aalsmeer gebruikt voor of in de tuinbouw
2. planten, gekweekt in Aalsmeer tussen 1650 en 1960
3. gereedschappen en materialen , zoals werktuigen, vaartuigen, maquettes en machines, die een relatie hebben met de tuinbouw in Aalsmeer

4. tijdschriften, foto', dia's en films over de tuinbouw, specifiek de sierteelt.

De collectie kent doublures, maar gezien de aard van de voorwerpen en het feit dat we meewerken aan demonstraties is dat ook wenselijk. Bovendien werken we mee aan aparte tentoonstellingen buiten de eigen Historische Tuin.

Ad 1 Opstallen

Hiertoe behoren diverse in Aalsmeer gebruikte oude typen kassen voor bv. de teelt van snijbloemen en de teelt van potplanten, maar ook bedrijfsgebouwen als bloemenshuur, kruipin, bakken, kolenhok, flettehok, e.a.

In 2000 is het veilinggebouw – voorzien van de Art Nouveau veilingklok van Bloemenlust uit 1930 - in gebruik genomen. Hierin worden zeer regelmatig veilingssessies gehouden waarin het vervolg op het telen, namelijk de afzet van producten kan worden gedemonstreerd. Daarnaast is de stichting eigenaar van een historische Boerderij Dahlia Maarse plaatselijk bekend Uiterweg 32 die de status heeft van Rijks monument. Het belangrijkste aandachtspunt bij de opstallen is het onderhoud. Dit noodzakelijke onderhoud doet jaarlijks een aanzienlijk 'aanslag' op de financiën van de Stichting.

Ad 2 Planten

De collectievorming van de planten is gehouden aan een vrij nauwkeurig raamwerk van teelten en teelttechnieken die men in de loop der jaren in Aalsmeer kende.

Grofweg onderscheiden we hierin de volgende teelten:

- Fruitbomen, vormbomen, heesters, klimplanten, buitenrozen vanaf 1650 tot circa 1920
- Kasrozen, trekheesters, perkplanten, potplanten en diverse snijbloemen vanaf 1880 tot circa 1960

Het algemene gedeelte van de teelt van bomen, heesters en fruitbomen wordt grotendeels bepaald door jaartallen. Uit oude catalogi blijkt dat men in de loop der jaren een enorm sortiment kweekte, waarbij alle nieuwigheden zo snel mogelijk werden opgenomen.

De aantallen die van bepaalde soorten geteeld werden, waren soms erg klein. De collectie planten omvat circa 1100 diverse soorten en cultivars, waarbij we het principe huldigen dat het alleen mag gaan om in Aalsmeer geteelde gewassen.

Van elke deelcollectie proberen wij zoveel mogelijk soorten of cultivars te verzamelen die belangrijk waren in de tijd dat de betreffende teelt ook op zijn hoogtepunt was, of die dreigden uit te sterven.

In een paar gevallen doen we aan collectionering in bredere betekenis, zoals bij de rozen, seringen en bij pelargoniums. Dit doen we omdat het minder duidelijk is wat de specifieke cultivars waren die men vroeger teelde en omdat er buiten de Historische Tuin voor die specifieke gewassen weinig aandacht is voor behoud.

Ad. 3 Collectie gereedschappen

De Stichting Oud Aalsmeer is aan het begin van de jaren zeventig uit de vorige eeuw met de opbouw van deze collectie begonnen. Vanaf 1978 bouwen wij een eigen collectie op, deels uit voorwerpen die Oud Aalsmeer heeft geschonken, deels door derden geschonken aan de Historische Tuin.

Aangezien Oud Aalsmeer in het begin van haar bestaan geen eigen opslag voor gereedschappen had, hebben wij een deel van haar collectie opgeslagen.

In 1997 besluiten beide stichtingen (Oud Aalsmeer en Historische Tuin) hun collecties beter te scheiden: alle voorwerpen en boeken op tuinbouwkundig gebied naar de Historische Tuin, de meer huishoudelijke en algemene voorwerpen naar Oud Aalsmeer

Onze collectie van voorwerpen en gereedschappen bevat een verscheidenheid aan materialen, gebruikt in de Aalsmeerse tuinbouw. Maar bestaat vooral uit gereedschappen en gebruiksvoorwerpen uit de Aalsmeerse tuinbouw en aanverwante beroepen uit de vorige eeuw.

Ad 4 Collectie boeken, foto's en films

De collectie boeken omvat een bredere kijk op de tuinbouw, omdat zich daarin veel boeken bevinden uit het onderwijs of boeken over de tuinbouw in het algemeen. Uitgangspunt bij de keuze en selectie is dat beschreven of in beeld gebrachte teelten en situaties (mede) op Aalsmeer betrekking hebben.

Bij het sluiten van het Proefstation in Aalsmeer werden veel foto's, dia's en boeken aan onze stichting overgedragen, waardoor de collectie aanzienlijk is uitgebreid.

Hiernaast is in het gemeentehuis van Aalsmeer in het oude gemeente archief de collectie foto's, dia's, boeken e.a. ondergebracht van Oud Aalsmeer die betrekking hebben op alle onderwerpen van de Aalsmeerse historie naast die van de tuinbouw. Deze collectie wordt beheert door een team van vrijwilligers van Oud Aalsmeer.

De laatste vijf jaren komt de uitbreiding van de collectie vooral voort uit initiatieven vanuit Oud Aalsmeer in Beeld, gestart in 2017, is een samenwerkingsverband tussen 21 enthousiaste hobbyisten met ieder een eigen specialisme. Oud Aalsmeer in Beeld is een samenwerkingsverband tussen deze hobbyisten en Oud Aalsmeer en de Historische Tuin.

Doel is het verzamelen, inventariseren, restaureren, bewerken, beheren en presenteren foto's, films en soms ook documenten van Aalsmeer en directe omgeving tussen 1 en 100 jaar oud. In deze 5 jaar hebben we 600 films aan het archief kunnen toevoegen.

2.2 Collectieregistratie en documentatie

Het programma voor de collectieregistratie bij de Botanisch Tuinen is sinds vier jaar het IrisBG (Botanical Garden) programma. Het is nu in gebruik bij meerdere Botanische Tuinen in Nederland waaronder dus de historische Tuin Aalsmeer.

Het IrisBG programma is het standaard programma in gebruik bij de overkoepelende vereniging (NVBT).

Dit programma is bijzonder gebruiksvriendelijk en hiermee kan de collectie voor het grote publiek op afstand worden ontsloten. Men kan dus voor het bezoek aan een Botanische Tuin via de site van de NVBT al zien hoe de collectie van de betreffende tuin is opgebouwd. Op deze manier kunnen ook de Botanische Tuinen

bij elkaar in de collectie kijken. Voor de collectie van de Historische Tuin geldt dit vanaf eind 2017.

Voor de registratie van museale objecten zoals boeken, foto's gereedschappen, e.d. is bij de Historische Tuin het programma Adlib in gebruik.

2.3 Behoud en beheer

Zowel de planten als de manier van kweken zijn van belang bij de museale opzet van de Historische Tuin Aalsmeer. De Historische Tuin is in feite een kwekerij waar op de ouderwetse manier gekweekt wordt.

Bij de start van de Historische Tuin is aan de hand van oude catalogi een plan opgezet voor de collectionering van de plantengewassen.

De collectie is niet statisch, maar blijft in principe wel gehandhaafd met dezelfde soorten en cultivars. We blijven werken aan completering. We proberen de collectie wel te verdiepen en soms een expositie te maken van oude en nieuwe cultivars.

De meeste gewassen worden gekweekt en dan afgeleverd als ze volgroeid zijn. Wel is er een collectie moederplanten en wordt ook de collectie seringen in het Seringenpark beheerd.

Ieder jaar wordt een gedeelte verjongd door het kweken van nieuwe jonge planten. Een deel van de jonge planten wordt eventueel op verzoek gemaakt en afgeleverd.

De andere planten worden ieder jaar opnieuw vermeerderd en afhankelijk van de teeltduur na één tot soms tien jaar verkocht en afgeleverd.

2.4 Verzamel- en afstotingsbeleid

In principe kopen wij niets aan. Niet alleen omdat de financiële middelen ons hiervoor ontbreken, maar we gaan ervan uit dat de meeste mensen ons hun waardevolle voorwerpen zullen schenken, wat ook in ruime mate gebeurt en dat wordt ook als zodanig geregistreerd. Uitbreiding van de collectie wordt in principe slechts nagestreefd als het vanuit de doelstelling van de tuin een wezenlijke aanvulling van de collectie betreft.

Slechts in bijzondere situaties besluiten wij tot aankoop, bijvoorbeeld omdat erfgenamen niet willen schenken en omdat het in die gevallen om voorwerpen gaat die van grote waarde en /of van grote betekenis zijn geweest voor de tuinbouwgeschiedenis van Aalsmeer. In dit soort situaties doen wij altijd een beroep op onze sponsors en/of vriendenclubs.

Voorwerpen die wij ontvangen maar niet in onze collectie passen, geven wij in bruikleen aan collega-instellingen of collega-musea.

2.5 Ontwikkelingen

De ingebruikname van het veiling gebouw in 2000 en de overkapping van de corridor in 2009 hebben het mogelijk gemaakt op grotere schaal groepen te ontvangen.

Dit is nog versterkt door de bouw van het 'Tuinhuis' in 2015. Mede hierdoor zijn de bezoekersaantallen gestegen. De focus is constant gericht op het onder de aandacht brengen van de vele mogelijkheden die de Tuin biedt voor allerlei soorten activiteiten en bijeenkomsten. Op dit moment zijn we bezig met de voorbereiding om het 'Tuinhuis' uit te bereiden waarbij de capaciteit gaat verdubbelen. Door deze verdubbeling zijn we in staat een nog groter bezoekersaantal te verwelkomen.

Het afmeren van de boten van de Westeinderrondvaart direct aan de steiger van de Tuin heeft eveneens voor groei van de bezoekersaantallen gezorgd. Met een bijdrage aan het ontwikkelen van een dagprogramma voor bezoekers aan Aalsmeer kan deze samenwerking leiden tot verdere groei.

Met de verplichting, voortvloeiend uit de officiële registratie als erkend museum, om een beleidsplan op te stellen, moeten we ons bezinnen op de vraag hoe de Historische Tuin zich de komende jaren verder zou kunnen/moeten ontwikkelen.

De tuin werkt met twee fte en een grote groep vrijwilligers. Daar past een bescheiden ambitieniveau bij. Wel is inmiddels een belangrijk aandachtspunt geworden de tijdige vastlegging en overdracht van de vakkennis bij zowel de vaste medewerkers als bij de vrijwilligers. Het is realistisch een beperkte groei van de eigen inkomsten te verwachten en ook daarbij past een bescheiden ambitieniveau.

Mede naar aanleiding van de rapportage van Creative Lab wil het bestuur zich de komende jaren vooral richten op het aanboren van nieuwe groepen bezoekers als dagjesmensen, die een bezoek aan Aalsmeer brengen of fietsers, die de Historische Tuin gebruiken als halteplaats. Ook wordt nagedacht over mogelijkheden om de Historische Tuin aantrekkelijker te maken voor kinderen om gezinsbezoek te stimuleren. Zoals hierboven aangegeven, wordt veel aandacht besteedt aan het aantrekken van zowel particuliere als bedrijfsgroepen voor allerlei soorten activiteiten. Dit willen we uiteraard doorzetten. Aan uitbreiding van de collectie geven wij minder prioriteit.

Ontwikkelingen waarbij de nevenactiviteiten uiteindelijk de boventoon gaan voeren staan ons niet voor ogen. De in de statuten geformuleerde taken en doelstellingen zijn leidend. We ontkomen er echter niet aan soms te kiezen voor een evenwichtige balans tussen waarvoor de Historische Tuin destijds in het leven is geroepen en continuering van een verantwoorde exploitatie.

Een belangrijke ontwikkeling is dat er per 1 januari 2022 een fusie tot stand is gekomen tussen Stichting Oud Aalsmeer en de Stichting Historische Tuin waaruit de Stichting Historisch Aalsmeer is ontstaan. We versterken daarmee elkaars activiteiten en zijn dan ook beter in staat om grotere projecten aan te pakken. Beoogd eerste gezamenlijke doel is het restaureren en een nieuwe exploitatie zoeken voor Boerderij Dahlia Maarse die vooraan het perceel is gelegen waarop ook de historische tuin is gevestigd.

2.5.1 Bibliotheek

De stichting is in het bezit van een omvangrijke collectie boeken, tijdschriften en catalogi, die relevant is voor de tuinbouwhistorie van Aalsmeer. Ondanks de wens deze collectie goed te catalogiseren en beter toegankelijk te maken, moest en moet worden geconstateerd dat enerzijds het daarvoor voldoende gekwalificeerd personeel ontbreekt en anderzijds geschikte studie- en opslagruimte niet aanwezig is en op korte termijn niet gerealiseerd zal kunnen worden. Wellicht zal digitalisering in de daardoor ontstane leemte kunnen voorzien. De komende periode willen we samen met Oud Aalsmeer nagaan hoe de bibliotheek kan worden ondergebracht, beheerd en toegankelijk gemaakt.

2.5.2 Publiek

Bij de start van de Historische Tuin, destijds nog onder de vlag van de gemeente Aalsmeer, is voor zover wij kunnen vaststellen, niet expliciet vastgelegd op welke doelgroep de Historische Tuin zich richt.

We gaan er van uit dat dit in eerste instantie de eigen inwoners van Aalsmeer zijn, maar uiteraard zijn alle plantenliefhebbers en geïnteresseerden in de Aalsmeerse Tuinbouwhistorie van harte welkom.

Musea bedienen veelal verschillende groepen onder hun huidige en potentiële bezoekers.

Een geïnformeerd publiek met specifieke belangstelling voor (delen) van het museum en zijn collectie, de lokale bevolking, individuele bezoekers, bezoekers in groepsverband, gezinnen met kinderen, binnen- en buitenlandse toeristen, het onderwijs en andere kunnen bereikt worden via PR activiteiten

Om alles wat de Tuin te bieden heeft inzichtelijker te maken voor het publiek is in 2015 een audiotour ontwikkeld. Hiermee kunnen de bezoekers op ruim 50 punten op de Tuin achtergrondinformatie beluisteren over de betreffende plant, teelt of object. In 2016 zijn daar een Duitse en Engelse versie aan toegevoegd en in 2017 een Franse.

Op dit moment zijn we bezig om de museumkas opnieuw in te richten. Doel daarbij is het overlap tussen museumkas en tuin te verwijderen en de expositie weer een eigentijdse uitstraling te geven. Na realisatie wordt de tuinbouw historie van Aalsmeer in de museumkas voor het voetlicht gebracht.

2.5.3 Educatief programma

Eveneens voortvloeiend uit de erkenning als geregistreerd museum volgt de verplichting tot het aanbieden van een educatief programma. Dankzij financiële ondersteuning van de provincie Noord-Holland zijn we in staat geweest op professionele wijze een educatief programma samen te stellen. Hiervan wordt door de hoogste klassen van het basisonderwijs en door de eerste klassen uit het voortgezet onderwijs veel gebruik gemaakt.

3. Bedrijfsvoering

3.1. Personeel en organisatie

Oorspronkelijk werd de stichting als een tak van dienst door de gemeente gerund en in 1979 werd daarom door de Gemeente Aalsmeer de tuinchef aangesteld.

Toen duidelijk werd dat door groei en uitbreiding van activiteiten extra menskracht op de Historische Tuin zou moeten worden ingezet hebben de gemeente Aalsmeer en het bestuur van de Historische Tuin in 1995 in goed overleg afgesproken dat de Historische Tuin zou worden verzelfstandigd. De aan uitbreiding van activiteiten verbonden kosten zou de Stichting moeten opbrengen en de gemeente zou als waarborg voor de continuïteit voor de toekomst de aan twee vaste krachten verbonden personeelskosten voor zijn rekening nemen. Ten einde misverstanden op dit punt uit te sluiten, werd in een convenant vastgelegd welke kosten door de gemeente worden vergoed. Personeel is in april 1996 overgegaan naar de Stichting.

Sinds de openstelling voor het publiek in 1982 werken we met twee beroepskrachten.

Zonder overdrijven kunnen we stellen dat de beide medewerkers door hun ervaring en inzicht in hoge mate het gezicht en het succes bepalen van de Historische Tuin. Samen met de vrijwilligers vormen zij het belangrijkste kapitaal van de Historische Tuin. Dat schept verplichtingen.

Uitbreiding van het personeelsbestand en een verruiming van de openingstijden of een verdere uitbreiding van gebruiksmogelijkheden kan alleen dan, als er zekerheid bestaat over de dekking van de daaruit voortvloeiende lasten. De financiering van nieuwe investeringen kan via reserveringen, die wij in staat zijn te doen ten laste van onze eigen begroting of door middel van externe financiering. In dit laatste geval gaat het om het aanspreken van sponsors, donateurs of fondsen die in principe de mogelijkheid kennen organisaties als de onze, bijdragen toe te kennen. Wij noemen in dit verband het RABO Coöperatiefonds, het Schipholfonds en LTO Glaskracht uit onze regio. Fondsen waarop wij in het verleden niet tevergeefs een beroep hebben gedaan. Naast een jaarlijkse fundraisingveiling ontwikkelt het bestuur met regelmaat activiteiten om ook in de toekomst via sponsoring extra gelden te ontvangen

3.1.1 Werkgever - werknemer

Omdat zij ons belangrijkste kapitaal vormen moeten de verhoudingen met onze werknemers helder zijn. Beide partijen moeten weten wat ze aan elkaar hebben en wat ze van elkaar kunnen verwachten. De doelstellingen van de Historische Tuin leiden ertoe dat aan de vaste beroepskrachten specifieke eisen gesteld moeten worden. Onze de Historische Tuin is immers geen gewone tuin. Ongetwijfeld speelt hierin mee de wijze waarop hun aanstelling destijds, bij de aanvang en later bij de verzelfstandiging van de Historische Tuin, tot stand is gekomen. Nog steeds vormen de afspraken van toen de basis voor de rechtspositie en salariëring van nu. Ook vanuit het gegeven dat de intensiteit met het omgaan van de 80 tot 90 vrijwilligers en taakgestraften de afgelopen jaren alleen maar is toegenomen, rechtvaardigt een betere positionering van de verhouding tussen werkgever en werknemer en die tussen werknemer en vrijwilliger. Met de invoering van werkoverleg en het houden van functionerings- en beoordelingsgesprekken is de onderlinge verhouding minder vrijblijvend geworden. Voor het realiseren van een en ander is het dagelijks bestuur verantwoordelijk en het algemeen bestuur moet daarop kunnen toezien.

3.1.2 Historisch verantwoord versus hedendaagse eisen

Er bestaat spanning tussen de wijze waarop vroeger gewerkt werd en wat nu realiseerbaar is als gevolg van de beperkte beschikbaarheid van beroepskrachten. Maar ook als gevolg van wetgeving op het gebied van arbeidsomstandigheden en het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen. Waar de beschikbare uren het probleem zijn, moeten keuzes worden gemaakt. Het bestuur wil dat de arbeidsvoorschriften onverkort worden nageleefd.

We kunnen vaststellen dat het elk jaar toenemende aantal bezoekers ertoe leidt dat de eigenlijke werkzaamheden daar steeds meer op moeten worden aangepast.

De bedrijfsprocessen m.b.t. groepsbezoeken, al dan niet in combinatie met een rondvaart, moeten zorgvuldig geschieden en vergen een goede organisatorische ondersteuning. Dit is vanaf 2016 gerealiseerd door aanstelling van een parttime coördinator.

Het wordt de laatste jaren steeds moeilijker om voldoende vrijwilligers te vinden die nog vertrouwd zijn met de historisch verantwoorde teeltwijze. Los van het praktische probleem dat in voorkomende gevallen direct vervanging geregeld moet worden, kan dat probleem, dus het niet kunnen beschikken over (voldoende) zelfstandig werkende vrijwilligers en bestuurders de Historische Tuin in de toekomst voor grote problemen stellen.

De continuïteit op de Historische Tuin vereist ook dat deskundigheid waarover de twee vaste medewerkers beschikken overgedragen wordt. In feite is het voortbestaan van de Historische Tuin daar van afhankelijk. Zij zouden in staat moeten zijn die deskundigheid op een verantwoorde manier over te dragen. Een punt dat de hoogste prioriteit verdient.

De opdracht voor de komende jaren aan zowel het Dagelijks Bestuur als Algemeen Bestuur is het voortbestaan van de Historische Tuin veilig te stellen.

3.2 Vrijwilligers

Het moge uit het voorgaande duidelijk zijn dat de vrijwilligers een factor van betekenis zijn. Wij zijn in hoge mate afhankelijk van hen, maar we mogen ook niet voorbijgaan aan het feit dat de Historische Tuin en Oud Aalsmeer voor hen een mooie manier van vrijetijdsbesteding betekent.

Vrijwilligers worden niet voor niets het cement van de samenleving genoemd. Wij brengen onze waardering voor hen en hun inzet in het bijzonder tot uitdrukking door jaarlijks een vrijwilligersmiddag met een speciaal programma aan te bieden en hen rond de jaarwisseling te verblijden met de traditionele kerstattentie.

Het betrekken van de vrijwilligers bij de verdere ontwikkeling van de Historische Tuin acht het bestuur van groot belang. Juist omdat hun inbreng zo groot is: op jaarbasis spreken we wat het aantal uren betreft over een inzet die vergelijkbaar is met het aantal uren van zes fulltimers (ca. 9600 uur).

Het dagelijks bestuur hecht aan een grote inbreng vanuit de vrijwilligers. Op de eerste plaats als erkenning van het belang van hun inzet en ten tweede als bron van informatie over hun beleving van de dagelijkse praktijk en reacties van bezoekers .

Oud Aalsmeer kent ook haar vrijwilligers die de zorg dragen over het archief in het gemeentehuis, de klederdracht collectie, redactie van Oud Nuus en het onderhouden van de fiets- en wandelroute in de gemeente Aalsmeer. Daarnaast vraagt het onderhoud van de Boerderij Dahlia Maarse ook veel inspanning van onze vrijwilligers.

3.3 Donateurs

Een groep van 419 personen/bedrijven ondersteunt onze stichting met een jaarlijkse donatie. Donateurs hebben gratis toegang tot de Historische Tuin. Wij doen de groep trouwe ondersteuners te kort door eenmaal per jaar contact met hen te zoeken via toezending van de acceptgirokaart. Net als onze vrijwilligers vormen zij een belangrijke groep voor ons. Zij zorgen voor een vaste bron van inkomsten. En naast het realiseren van de opdracht die wij ons hebben opgelegd het aantal donateurs te vergroten, hebben we de band met de bestaande donateurs aangehaald via een regelmatig verschijnende nieuwsbrief.

Naast deze donateurs wordt Oud Aalsmeer gesteund door een groep van ca. 900 begunstigers die ons eenmaal per jaar financieel ondersteunen en daarvoor in ruil vier keer per jaar het blad Oud Nuus ontvangen. Contact met hen wordt onderhouden door het organiseren van een jaarlijkse begunstigersavond waar men bijgepraat wordt over het wel en wee van Oud Aalsmeer.

4. Bestuur en organisatie

We kennen binnen ons stichtingsbestuur een Algemeen Bestuur (AB) en een Dagelijks Bestuur (DB). Het AB is belast met de grote lijnen, het DB zit dicht op de dagelijkse gang van zaken. De statuten omschrijven de taak van het dagelijks bestuur als: *"Het dagelijks bestuur heeft tot taak de besluiten van het bestuur voor te bereiden en uit te voeren en de andere tot de dagelijkse leiding van de stichting behorende zaken te verzorgen, een en ander volgens mogelijke richtlijnen van het bestuur."*

Het AB kiest uit zijn midden de leden van het DB.

Daarnaast kennen we het fenomeen van de Adviesraad. Hierin zitten vakinhoudelijke deskundigen, die advies geven over en toezien op het beheer en onderhoud van de Historische Tuin.

4.1 Bestuur

De samenstelling van het AB ligt voor een deel vast. Dat wil zeggen benoeming van een aantal leden geschiedt vanuit een specifieke achterban, vastgelegd in de statuten.

Men zou kunnen stellen dat het AB als een soort Raad van Toezicht optreedt en in die zin boven het DB staat, de Raad van Bestuur. Een constructie die zijn waarde bewezen heeft in de loop der jaren. De grootte van het AB, maximaal 13 leden, biedt de mogelijkheid in voorkomende gevallen leden te rekruteren voor commissies of werkgroepen, zoals in het verleden ook is gebeurd.

Het rekruteren van leden voor het AB verloopt overigens in het algemeen soepel. Wel zou er bij de samenstelling van het bestuur naar gestreefd moeten worden meer vrouwen en jongeren te betrekken.

Het DB bereidt, zoals aangegeven, de vergaderingen van het AB voor en is belast met de uitvoering van de besluiten van het AB. Leden van het AB vergaderen gemiddeld vier keer per jaar, het DB komt minimaal eenmaal per maand bijeen. Het DB onderhoudt de contacten met de vaste medewerkers. Hierboven hebben we aangegeven dat die contacten, zeker met de vrijwilligers, strakker aangehaald zouden moeten worden. Dit leidt wel naar een hogere belasting en werkdruk voor de leden van het DB. Bij het zoeken naar toekomstige bestuursleden, en dan vooral voor de functies binnen het DB, moet daarover alle informatie worden verstrekt en de noodzakelijke transparantie aan de dag worden gelegd om wederzijdse teleurstelling te voorkomen.

Een niet onbelangrijk onderdeel van het takenpakket van het DB is het externe optreden c.q. het onderhouden van de externe contacten, onder andere met het gemeentebestuur van Aalsmeer als onze grootste subsidiënt. Ook daarover zal de nodige informatie moeten worden verstrekt, al is het alleen maar om zichtbaar te maken dat dit extra tijdsbeslag vergt en inleving in bepaalde problematiek en bij besprekingen en bijeenkomsten een zekere mate van representativiteit vereist.

4.1.1 Adviesraad

De samenstelling van de Adviesraad baart wel zorgen. Ervaring en deskundigheid op teelt historisch gebied zijn de kenmerken van de leden van deze commissie. Maar helaas moeten we vaststellen dat het steeds meer moeite kost bij vertrek van een van hen een adequate vervanger te vinden.

4.2. Interne Organisatie

Onze ideeën met betrekking tot verbetering van de werkwijze en de wijze van communiceren met de twee vaste medewerkers en de vrijwilligers hebben we hierboven al aangekaart.

Over de interne organisatie en het administratief beheer nemen wij ons voor daarin meer structuur aan te brengen. Zo zouden bestanden (donateurs, vrijwilligers, sponsors, Historische tuinknop e.d.) meer gekoppeld moeten worden en het gebruiken van hedendaagse communicatiemiddelen meer moeten worden toegepast. Dat maakt het communiceren niet alleen gemakkelijker, maar werkt bovendien kostenbesparend. Deze professionalisering is in gang gezet en zal zich verder ontwikkelen.

4.3. P.R.-commissie

Veel bezoekers betekent een belangrijke graadmeter voor het bestaansrecht van de Historische Tuin. Daarom zal nadrukkelijk aandacht worden geschonken aan het presenteren van de Historische Tuin bij evenementen of voorzieningen, waarbij (een element van) de tuinbouw centraal staat. Om dit te bereiken is een parttime specialist aangesteld om dit onderdeel professioneel aan te pakken. Meer gebruik van de veilingaccommodatie zal het aantrekkelijker maken voor groepen om de Historische Tuin te bezoeken. Verbetering van de horecafaciliteiten zal naar verwachting bij velen leiden tot een eerste kennismaking met de Historische Tuin en een gedeelte van hen zal de tuin dan mogelijk op een later tijdstip bezoeken.

5. Samenvatting en actiepunten

- *Prioriteit geven aan overdracht/behoud kennis en ervaring*
- *Kiezen voor een selectieve uitbreiding van de collectie: d.w.z. Aalsmeerse teelten en Aalsmeerse situaties van voor 1940*
- *Ontsluiting voor een zo breed mogelijk publiek*
- *Vrijwilligers betrekken bij de ontwikkeling van de Historische Tuin*
- *Samenwerking met aanverwante organisaties*
- *Mogelijkheden nagaan onderbrenging, beheer en raadpleging bibliotheek*

Bijlage 1 overzicht bezoekersaantallen